

Stanislav Stratiev

Boş Odalar

Çeviri: Hüseyin Mevsim

OYUN KİŞİLERİ:

ALEKS

JEAN-PAUL SARTRE

NİA

VLADİMİR

Beton bir apartman dairesinin yatak odası ve salonu. Salonda kimse yoktur. Kütüphane, tablolar, küçük oymalı kapıları olan dolabın üzerinde telesekreterli telefon. Yatak odasında Aleks omuzlarıyla duvarın birini destekler. Duvarda; kendi düğününden, oğlunun askerken ve kızının lise son sınıftayken fotoğrafları vardır. Çekül gibi bir ayna sarkar. Karşiki duvarda ters çevrilmiş el işlemeli bir goblen asılı olup, renkli ip ve düğümler görülür. Aleks, duvarı Atlas gibi destekler. Panel, öteki üç duvardan ayrılmış ve sadece onun sırtına dayanır.

ALEKS. Sakin olmam gerek! Panik yok! Soğukkanlı bir analiz, işte yapılması gereken şey bu! Aslında ne oldu? Mutfakta rahatça kahvaltımı yaparken, yatak odasından ani bir gıcırta geldi. Hemen koştum ve duvarın koparak ayrıldığını gördüm. Hâlâ gözlerime inanamazken, o yıkılmayı sürdürdü. Tabii ki, ben altına girdim ve destekledim. Her şey bundan ibaret. (Ara.) Panel benim limon gibi suyumu çıkaracak, ama bir türlü buradan çıkamıyorum, çünkü tam da ortasına girmişim. Çocukluğumdan beri böyleyimdir zaten. Önce iki ayağımı bir pabuca sokarım, sonra da düşünürüm. Düşünmenin artık hiçbir anlamı kalmadığında. (Ara.) Aslında yaptığım boşboğazlıktan başka bir şey değil, çünkü şunun şurasında/şurdan şuraya kımıldayacak yerim yok ve dayaklamazsam panel düşecek. Ardından da diğer duvarlar düşecek, çünkü hepsi birbirine bağlı. Yatak odası yıkılınca mutfak da, salon da, kısaca her şey yıkılacak. Benim dairem yıkılınca üst kattaki daireler de, alt katlardakiler de, sonra daha alttakiler, komşu apartmanların girişleri ve bütün bloklar yıkılacak. İşin kötüsü de bu zaten: Her an her şey olabilir ve ne yazık ki, oluyor da. Beton panelin altında hamamböceği gibi eziliyor ve şaşkınlık içinde ne yapman gerektiğini düşünüyorum. Oysa bu daireden iki kuşak geçti. Bir kuşak da işte şu yatağın üzerinde yapıldı, en az bir kuşak da buna sahip olabilmek için yaşamını harcadı. İlle de yıkılacaksa, panelin altında sıkışıp kalmayı tercih ederim. Yo yo, dayanmam, dayaklamam gerek. Hiç olmazsa karım işten dönünceye dek. Ne pahasına olursa olsun! (Ara.) Aslına bakarsanız başka çarem de kalmadı. Ortada seçeneğim falan da yok. Kaçmak

istesem kaçamam, haykırsam da duyan olmaz. Duymak için duyarlar da, kimse gelmez. Çoktandır duvarın ötesinde kimin ne konuştuğu ve haykırdığı hiç kimsenin umurunda değil. Yeni evliyken, duyduğumuz her seste ürperiyor, her çığlığa yardıma koşuyorduk. Şimdi ise, komşu daireye atom bombası bile düşse, kimse umursamaz. Haykırmam anlamsız, sadece o denli gerekli olan enerjimi tüketmiş oluyorum. Çünkü bu ağırlık... (*Ara, olanaklar elverdiğince panelin altına daha rahat yerleşmeyi dener, omuzlarını oynatır, yüzündeki teri eliyle siler.*) Terlemeye başladım ve dizlerim titriyor. Bacaklarım her zaman sağlamdı, umut ederim şimdi de beni utandırmazlar. Babamın bacakları da sağlamdı. Dedemin de. Soyumuzda herkesin bacakları çok sağlamdı. (*Ara.*) Tabii ki, biraz daha şanslı olabilirdim. Örneğin, salonun duvarı kopabilirdi, şu telefonun yanındaki. O zaman bir yandan duvarı desteklerken telefon edebilirdim, yardım isteyebilirdim, ama nerede bende o şans. En uzaktaki duvar düşüyor. Hiçbir zaman şansım olmadı zaten. Hiçbir zaman piyangodan bir şey düşmedi. Veya işte şöyle, ter dökmeden, gökten bir şey inmedi. Karınca gibi çabalıyorum. Çalışmaktan adeta dağılıyorum, ama bütün iyimserliğime ve alçakgönüllülüğüme karşın sonucun iç açıcı olduğu söylenemez. Yine de şöyle veya böyle geçiniyorduk. Ancak duvarlar da yıkılmaya başlarsa... Yo, şikayet etmiyorum, asla, ama bunca rastlantı bana biraz fazla geldi. Bir sözle, yazgım ne karaymış! Şikayet değil, hayır, sadece soğukkanlı bir tespit. Gerekli rastlantı buna denir işte... İsyen etmiyorum, asla. Sanırım böyle olması gerekiyormuş. Kaçınılmaz rastlantı. Veya rastlantısal kaçınılmazlık. Kaderim böyle yazılmış. Neylersin, yazgı işte... Yo, yazgıya başkaldırdığım yok, hiçbir şekilde. Öyle birisi değilim. Hani her zaman her yerde yazgısından şikâyet eden ve onu lânetleyen insanlardan değilim. Tam tersi, her şeyin önceden belirlenmiş olduğuna inanırım. Ama bu, kendimi akıntıya bırakmış olduğum anlamına da gelmez, gerçi yüzme de bilmem ya... Kısaca, yazgıya güveniyorum, o yüzden kendimi onun şefkatli kollarına bıraktım. (*Ara.*) Üstelik, hiçbir şey yapamam. Panelin altına hiçbir şey sokamam, dayaklayamam, çivileyemem, yapıştırıramam,

ayarlayamam... Bir adım bile atamam. Panelin altında hamamböceği gibi durup ezileceğim anı beklemekten başka çarem yok! Parlak bir istikbal, kuşku yok. (Ara.) Mübarek panel de sanki gittikçe ağırlaşıyor. Gevşediğimi hissediyorum. Bu ağırlığın altında yavaş yavaş bir pıhtıya mı dönüşüyorum acaba, yoksa bana mı öyle geliyor? Lânet olsun! İnsan rahatça mutfağında kahvaltısını yapmaya görsün ve bir an sonra panelin altına sokulmuş, sıkıştırılmış, yaşamla ölüm arasındaki sınırda buluyor kendini! Buna da yaşam denirse! (Ara.) Evet, şimdi tam zamanı! Ağla, zırla, kendine acındır – bu sana inanamayacağın kadar çok yarar sağlar. Hadi, yazgıya bir tekme salla... Ve sonra gör halini!

Yatak odasından sadece bir duvarla ayrılmış olan salondaki telefon çalar.

SES (*Telesekreterden*). Aleks, çok güzel bir halı buldum, ama elimde yeterli para yok. İşten sonra para çekmeye gideceğim, haberin olsun, beni merak etme. ALEKS (*Haykırır*). Hayıır, hayır! Hemen eve dön! (*Telesekreter kapanır.*) Tanrım, para da çekecek! Burada pisipisine öleceğim! Sözde en yakın insanım! Çocuklarımın annesi! Merak etmeyemişim! Ben çıldırma noktasındayım, o ise “N’ olur, merak etme!” diyor. Hayır, tatlım, merak etmem, cesetler asla merak etmez. (Ara.) Tam da yakınmak için ağzımı açmıştım ki, yazgı anında beni cezalandırdı. Kurtuluş uzaklaşıyor. (Ara.) Belki de oğlum beklenmedik bir şekilde dönebilir. Yarım saat önce çıktı, ama olsun. Olur mu, olur! Her zaman şaşırtır, küçüklüğünden beri böyledir zaten, karakterinde vardır bu. Beş yaşındayken hayvanat bahçesinde aslanın kafesine girdi: Elindeki tarakla yelesini tarayacakmış. Kaşla göz arasında, o kafese dalmış. O zamandan beri bizi sürekli şaşırtmaya devam etti, olumlu anlamda. Yaman bir delikanlıdır. Başlıca amacı, ip üzerinde Niagara Şelâlesi’ni geçmek. Onu anlıyorum, herkesin bir hayali vardır. Benim için biraz şaşırtıcı olsa da, kabul ediyorum, sonuçta mühendislik okuyor. Neymiş, şelâlenin tam ortasında kendini bulacakmış. Sadece orada, başka yerde asla bulamaz. Tabii ki, bunda kötü bir şey yok, ama

sorun o ki, kendisiyle buluşamayabilir. Şiddetli bir rüzgâr esiverse... Bunu düşünmek bile korkutuyor. Neylersin, beğensek de, beğenmesek de gençlik şaşkırtır. Ben böyle bir şeyi hayal etmeyi bile cesaret edemem. (Ara.) Ağırlaşıyor lânet olasıca panel. (Daha iyi yerleşmek için hareketler yapar.) Derimi soydu. Hiç değilse, goblenin asılı olduğu duvar düşebilirdi! Yazgı bir şeyleri yıkmaya karar vermeye görsün... İlk defa bu goblen bir işe yarayacaktı. Onu sırtıma koyacaktım! Şimdi ise yüzü duvara dönük duruyor, annemin bir sonraki gelişine kadar. O zaman annem kırılmasın diye goblenin yüzünü çeviriyoruz! Son zamanlarda çok ender geliyor zaten, kent meydanında duruyor ve kendi işlediği goblenleri satıyor. Bir tane bile satamadı, ama bu, ayda birkaç tane daha işlemesine engel olmaz. Satamayacak da zaten, çünkü üzerlerine Marx ile Engels'in, Lenin ile Stalin'in işlendiği goblenleri kim alır?! Konuları değiştirmesi için ikna edemedik. Proletarya önderlerini daha öğrencilik yıllarından işliyor. Goblen işleyerek evi geçindiriyordu, çünkü iş tekniği öğretmeniydi, hatta bir sergiye bile katıldı, Demokratik Almanya'da... Alışkanlığından vazgeçemiyor. Eli kendiliğinden hareket ediyor, ezberden işliyor. Bu işten pek zengin olmayacak, ama bu sayede formunu koruyor. Niye şimdi gelip de oğluna yardım etmez... Gelirse, erkek sözü, salona bir goblen daha asacağım. Hem de hiç tersini çevirmeden! (Ara.)

O anda salona Jean-Paul Sartre girer. Sessizce yaklaşır, sağı solu kolaçan eder. İstemeyerek bir vazoya dokunur, vazo düşer. Yatak odasında Aleks bu sesi duyar.

ALEKS (Sevinçle). Anne! Nasıl anladın?! Sevgili annem yine vazoyu kırdı! Bu, onun kartviziti gibidir. Bırak şimdi vazoyu, anneciğim, yatak odasına gel, çünkü panel beni iyice ezdi ve kımıldayamıyorum! Yirmi dakikadır onu dayaklıyorum! (Jean-Paul Sartre yerinde donakalmıştır. Ara.) Anne! Gelsene ya, vazo için kızmayacağım! (Ara.) Bırak şimdi kırıntılarını! Gel, çünkü artık dayanamıyorum.

Duymadın mı, panel yerinden koptu ve şimdi benim sırtımda! Beni ezecek.

Duyuyor musun, anneciğim?

JEAN-PAUL. Annen değil.

ALEKS. Ne demek değil? Siz kimsiniz?

JEAN-PAUL. Ne desem yalan olur.

ALEKS. Saçmalamayın! Kimsiniz siz! Benim dairemde ne işiniz var?!

JEAN-PAUL. Bazı eşyalarınızı götürmeye geldim.

ALEKS. Ne! Ne?

JEAN-PAUL. Ama bakıyorum da, zayıf iş... *(Kütüphaneden kitaplar çeker, sayfalarını karıştırır, içinde para saklıysa düşsün diye kitapları sallar.)* Hiçbir zaman şansım yaver gitmedi. Paralarını kitaba yatıran insanlar çıktı karşıma hep. İşte, küçük bir biblo.

ALEKS. Biblo hediye.

JEAN-PAUL. Hitachi al, elektronik eşya al, video al, kamera al, ama hayır...

Kitap alırlar, şofben monte ederler, paralarını enayice işler için harcarlar.

(Konuşurken dolabı açar, içini karıştırır, arkasına bakar, altına da, parkeyi ve değerli eşyalar saklanabileceği her yeri denetler.) Oysa Avrupalı değerli takılar, altın saatler alır. Bir kasa monte eder işte şu tablonun altına..., *(Tabloyu kaldırır, arkasına bakar ve küçümseyerek yere bırakır.)* ...eşi benzeri olmayan paralarla, posta pullarıyla doldurur. Hem pahalı, hem taşınması kolay. Paralarını gerektiği gibi değerlendiremezsen, en azından biriktir. Döviz yap. Güvenli bir yerde koru. Diyelim ki, şurada... *(Cebinden metal bir çubuk çıkarır ve yapay çiçeğin bulunduğu büyük saksının toprağını karıştırır.)* Ya da parkenin altında. *(Parkeye tıklatır, denetler.)* Balkonda. *(Oraya da bakınır.)* Hayır! *(Ara.)* Enayi millet, ne olacak! Zevksizlik bizi batıracak! Gelirlerin %74'ü yiyeceğe içeceğe verilir mi hiç! Başka hangi halk bütün paralarını sadece tıkmak için harcar?! Bir sözle, mutlak kültür eksikliği! Böyle bir durum en büyük iyimseri de hayal kırıklığına uğratar! İşte yine heyecanlandım! *(Nabzını ölçer.)* Kansızlık ve demir

eksikliğinden çektiğim yetmezmiş gibi... Oturmam gerek! (*Koltuğa oturur ve bir sigara yakar.*) Konuyu değiştireyim. (*Sigara içer. Ara.*)

ALEKS (*Yatak odasından*). Bir sigara ver!

JEAN-PAUL. Kesinlikle olmaz.

ALEKS. Niçin?

JEAN-PAUL. Çünkü beni görebilirsin.

ALEKS. Görsem de anında unuturum. Fizyonomici değilim.

JEAN-PAUL. Ben de inandım.

ALEKS. Doğru söylüyorum. Bazen kendimi aynada görüyor ve “Bu suratı bir yerden hatırlıyorum, ama nereden?” diye düşünüyorum.

JEAN-PAUL (*“Hayır” anlamında başını sallayarak*). Causa perdata! (*Ara.*)

ALEKS. İpin var mı?

JEAN-PAUL. Ne yapacaksın?

ALEKS. Bir sigarayı kibrite bağlayıp bana doğru atsan! Kendini göstermeden...

JEAN-PAUL. Niye yapayım ki bunu?

ALEKS. Seni de yaşam bir yerlere sıkıştırabilir.

JEAN-PAUL. Anladığım kadarıyla seni yaşam değil, kendin sıkışmışsın.

ALEKS. Ne yapsaydım yani?! Evim, iskambil destesi gibi dağılsa mıydı? Evim olmadan neye yararım ben!

JEAN-PAUL. Pekâlâ. (*Bir ip çıkarır, sigara paketini ve kibriti bağlar, açık olan kapıya kadar gider ve bunları atar.*) Oldu mu?

ALEKS. Bir metre daha sağa. Hatta bir metre yirmi santimetre.

JEAN-PAUL. Sen bu yirmi santimetreyi nasıl görüyorsun?! Sadece çıkardığı sestten hareket ederek mi? (*Gönderisini geri çeker ve ikinci kez dener.*) Şimdi?

ALEKS. Şimdi daha..., daha..., daha... (*Ayağıyla gönderiye ulaşmak için sıkıntılı hamleler yapar ve en sonunda yetişir.*) Aldım! Çok teşekkür ederim!

JEAN-PAUL. Bunlar sende kalabilir, ipi çöz yeter.

ALEKS (*İpi çözer, ötekisi de çeker*). Ne zamandır yeni bir televizyon almaya niyetleniyordum, ama...

JEAN-PAUL. Yo, borçlu hissetme kendini.

ALEKS. Başka bir şey sunamayacağım sana.

JEAN-PAUL. Önemli olan iyi niyettir. (*Ara. Sigara içerler.*) Daha ne kadar dayaklayacaksın bu paneli?

ALEKS. Karım veya çocuklar dönünceye dek.

JEAN-PAUL. Ne zaman dönecekler?

ALEKS. Her an dönebilirler. Akşamüstü de olabilir, hiç belli olmaz.

JEAN-PAUL. Paniğe kapılmanı istemem, ama bu gidişle sen hamamböceğine de dönüşebilirsin.

ALEKS. Ne demek istiyorsun?

JEAN-PAUL. Bir tanıdığım işsiz kalınca, Yugoslavya'ya uygulanan ambargoyu delmeye başladı. Her gece, beline bağladığı bir bidon benzinle Tuna'yı yüzerek geçiyordu. Sırbistan'da bunu satıyor ve geri yüzüyordu.

ALEKS. Eee?

JEAN-PAUL. Sürekli yüzmekten parmakları bitişti ve arasında zar oluştu.

ALEKS. Olamaz!

JEAN-PAUL. Bazı organları işlevini yitirdi, konuşmayı bıraktı, şakaklarında da solungaçlar açıldı.

ALEKS. Cidden mi!?

JEAN-PAUL. Ambargo kaldırılınca artık karada yaşayamıyordu ve Varna'daki yunus gösteri havuzunda işe başladı. Şu anda bir yunus ve oldukça iyi bir yaşam sürüyor.

ALEKS. Bunu şimdi uydurdun, değil mi?

JEAN-PAUL. Ne uydurması, gerçek.

ALEKS. Demek ki, sence... Sen cidden mi benim şeye dönüşeceğimi düşünüyorsun?

JEAN-PAUL. Bunun garantisi yok, ama böyle bir ağırlık altındaki insan, bedelini öder. Organizması bazı değişikliklere uğrar, değil mi?

ALEKS. Bütün kötülük ve uğursuzluklar mutlaka beni bulur zaten. Yüzde yüz. Çantada keklik.

JEAN-PAUL. E, biraz daha yassı olacaksın, ne var bunda? Belki de senin iyiliğin için olur. Biraz daha ufalacaksın. (*Parmaklarıyla hamamböceğinin boyutlarını gösterir.*)

ALEKS (*Umutsuzca*). Sandalyeye oturmak için yarım saat tırmanmam gerekecek.

JEAN-PAUL. Gördün mü, bunun iyi yanları da var.

Bu arada telefon uzun uzun çalar.

ALEKS. Telefona bakar mısın lütfen?

JEAN-PAUL. Bakamam.

ALEKS. Aaa, evet, özür dilerim. (*Telesekretere geçer.*)

SES. Aleks, bankadan para çekmemeye karar verdim. O 300 Doları almaya geliyorum. Hani...

ALEKS (*Haykırır*). Sus, söyleme!

SES. ...o biblonun içindekileri. Dolarları yerinde bulamayınca merak etme sakın. (*Telesekreter kapanır. Ara.*)

JEAN-PAUL. Biblonun içine bakmayacağımı mı sandın? Bu yaptığın hiç adil değil. Bazı önemli konuları atlıyorsun.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL (*Küçük heykeli altüst çevirir, dolarları çıkarır, sayar*). Karındı, değil mi? (*Aleks susar.*) 300 Dolar yok burada. (*Yine sayar.*) 260! Birileri seni soyuyor.

ALEKS. Bunu bana sen mi söylüyorsun?!

JEAN-PAUL. Sadece bilgi veriyorum. Bilgi sahibi olan, duruma da hâkim olur.

ALEKS (*Acıyla*). Ne iyi bir durum hâkimiyeti!

JEAN-PAUL. Sürekli panelin altında kalmayacaksın ya... Er veya geç, şöyle veya böyle, şu veya bu şekilde...

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Sakın moralini bozma. Benim bir tanıdığım...

ALEKS (*Sözünü keser*). Yeter artık! Bana ne senin tanıdıklarından?

JEAN-PAUL. Siz bilirsiniz. Kendimle de bir örnek verebilirim.

ALEKS. Bana örnek vereceğin yerde, gel biraz şu paneli tut! Hiç değilse bir şeyle dayaklayayım onu!

JEAN-PAUL. Örnek vermeyi tercih ederim.

ALEKS. Sen o örneği ne yap biliyor musun? Şeyine sok!

JEAN-PAUL. Bu gerginliğine anlam veremiyorum. Şimdi karın gelecek ve kurtulacaksın. Gergin ve sinirli olması gereken biri varsa, o benim. Çünkü boş elle çıkıyorum sizden. Hepi topu 260 Dolarla.

ALEKS. Senin için az olabilir, ama benim için...

JEAN-PAUL. İnsan dediğin işte böyledir! İki dakika önce can derdindeydi, şimdi artık parayı düşünüyor!

ALEKS (*Kendinden geçmek üzeredir*). Sana mı kaldı insanlık hakkında konuşmak! Sen ki, bir mutantsın!

JEAN-PAUL (*Oldukça içerlemiştir*). Bana baksana, sen kendini ne sanıyorsun? Zincire vurulmuş Prometheus mu?

ALEKS. Hiç değilse panelin altına sıkışmış insanları soymuyorum! Sen normal bir hırsız bile değilsin!

JEAN-PAUL. Sen normal biri misin sanki?! Hangi normal insan kendi kendini panelin altına sıkıştırır?! Hangi normal insan bütün gün panel dayaklar?!

ALEKS. Ahlâksızın teki olmasaydın, paneli niye dayakladığımı anlardın.

JEAN-PAUL. Geberip gidecek, ama ille de dairem!

ALEKS. Sadece benimki değil, ya kattaki diğer daireler? Ya blok?

JEAN-PAUL. Ya Afrika'daki aç insanlar?!

ALEKS. Biliyor musun, seni yokmuş sayacağım. Seni kendi bilincimin bir ürünü, rahat vermeyen bir düşünce olarak hayal edeceğim. Ve başka şeyler düşünmeye başlayacağım.

JEAN-PAUL. Kabuğuna çekiliyorsun demek!

ALEKS. Sen artık yoksun. Ben başka bir şey düşünmekteyim.

JEAN-PAUL. Sen depresif bir tipsin!

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Hiçbir şey düşünmediğinden eminim.

ALEKS. Sen sadece bir görüntüsün. Özlemi duyulan bir yokluk.

Jean-Paul herhangi bir yanıt veremedi telefon çalar, uzun uzun çalar. İkisi susmuş, telesekreterin devreye girmesini beklerler. Telesekreter devreye girer.

SES. Aleks, aslında eve gelmeme gerek yok. Lora'dan borç alacağım, nasıl olsa iki adım ötemizde yaşıyor. Gelmediğimden dolayı telâşlanma. Halı o kadar güzel ve uygun ki, kaçırmak istemiyorum. (*Telesekreter kesilir. Ara.*)

JEAN-PAUL. Böyle durumlarda, "Durum, uluslararası bir boyut kazanıyor" denir.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Karamsarlığa kapılma.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Daha umutsuz vakalar var.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Bizim panellerimiz dünyanın en hafif panelleri. Çünkü malzemedi çalışıyorlar. Bu panel Alman üretimi olsaydı...

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Büyütülecek ne var ki o kadar? Belki iyi olmadı, ama daha kötü de olmadı. Gerçekçi olmak gerekirse, durumun kötüye gitmedi. Yetmez mi?

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Hiçbir şey değişmedi. Bir bilsen ne kadar çok insan hiçbir şeyin değişmemesini ister? “Duraksa, an, sen o kadar güzelsin ki!” Eee?

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Pes etme, başaracaksın. Biz dayanıklı, katlanmasını bilen bir milletiz.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL. Bütün tarihimiz aslında bir katlanmadır. Her şeye katlanmışız.

ALEKS (*Susar*).

JEAN-PAUL (*Tespitte bulunur*). Konuşma yetisi, katlanmanın birinci evresidir. Sonra dokunaçlar, hortumcuk ve sert kanatçıklar çıkar. Eğer kanatlılardansan.

ALEKS (*Bağırır*). Defol! Al ne alacaksan ve çek git evimden!

JEAN-PAUL. Ağır bir durumda olduğunu anlıyorum, ama bu durum, başkasına hakaret etme hakkı vermiyor sana.

ALEKS. Sus! Kapat şu çeneni!

JEAN-PAUL. Bu işi yaparken mutluluk içinde yüzdüğümü, göklerde uçtuğumu mu sanıyorsun? İtiraf edeyim ki, bu işi hevesiz yapıyorum. Keyif almıyorum, hayır. Huzurlu değilim, asla. Haberci olmayı nasıl isterdim. Ve bütün haberlerin iyi olmasını! Bu, benim çocukluk hayalimdi! Sadece iyi haberler veren haberci! Her zaman böyle birisi olmak istedim! Ama battım... Bir şeyler elde edebilirdim, bunun savaşını verebilirdim. Şimdiyse mağlubum. Soyulan sen, ama yenilen benim.

ALEKS. Ben galibim, öyle mi?

JEAN-PAUL. Sen de yeniksin, hepimiz yeniğiz. Yenik bir kuşak.

ALEKS. Benim hangi kuşaktan olduğumu nereden bildin?

JEAN-PAUL. Omuzlarında panel tutuyorsun, dostum! Demek ki, benim kuşağımdansın.

ALEKS. Saçmalık!

JEAN-PAUL. Üniversitede okuyan çocuklar, kütüphanede kitaplar, küçük bir heykelin içinde 300 Dolar. Kesin benim kuşağımdansın, dostum!

ALEKS. Senin dostun falan değilim.

JEAN-PAUL. Merkezin uzağında, zamanın dışında, yeterince büyüemeyen ve aynı zamanda gerektiği gibi gelişemeyen – işte, biz böyle bir kuşağız, dostum.

ALEKS. Her zaman dostlarını mı soyarsın?

JEAN-PAUL. Kişisel bir sebebim yok, soygunculuğu bir iş olarak görüyorum. Hal buyken, niye dost olmayalım?

ALEKS. Madem öyle, karıma haber ver, dostum. Hemen eve dönmesini söyle.

JEAN-PAUL (*Başını sallayarak*). Bunun hiçbir anlamı yok, dostum. Karın şimdi Lora’da, sonra halı için bütün mağazaları dolaşacak. İstersen inan...

Numarasını ver, arayayım. (*Bunu melankolik bir sesle ve acıyla söyler.*)

ALEKS. Lora’nın telefonunu bilmiyorum. Onu tanımıyorum bile. Polise haber ver. Hatta, itfaiyeye... Nasıl olsa biri gelir!

JEAN-PAUL. Gerçeği kabul edelim, dostum – hiç kimse gelmeyecek kimsenin geleceği yok. Sen bunu benden daha iyi biliyorsun. Ne diyeyim onlara? “Burada durumu ağır bir insan var. Omzuyla panel tutuyor.” Telefonu yüzüme kapatmazlarsa, gülüp geçerler. Seni üzmem istemem, dostum, ama çocukların da gelmeyecekler. Her ikimiz de bunu biliyoruz. Sadece benim gibi davetsizler gelecektir. Tıpkı antik tragedyalardaki gibi – gelmesini en az istediğimiz şey gelir başımıza.

ALEKS. Mesleğine göre epeyce bilgilisin.

JEAN-PAUL (*Melankolikçe gülümseyerek*). Meslek dediğin nedir ki, dostum? Hepimizin bir mesleği var: İnsan olmak ve insan kalmak. Ama çok azımız mesleğini yapar. Meslek görece bir şeydir, bugün başka, yarın başkadır. Yarın ben senin yerinde bulabilirim kendimi, sen de benim yerimde.

ALEKS. Yarın beni terlikle mutfak dolabının altında kovalayacak ve ezmeye çalışacaksın!

JEAN-PAUL. Şunu söyleyeyim ki, şahsen hamamböceklerini severim. Münzeviliklerini. Her şeyi göğüsleyen dayanıklılıklarını. Ayrıca, akıllı yaratıklardır.

ALEKS (*İstemedem*). Ben de duymuştum.

JEAN-PAUL. Gerçeğin ta kendisi. Bir şey daha söyleyeyim mi sana? Ben de sıkıştırılmış durumdayım. Hatta seninkinden çok daha ağır bir panelin altında.

ALEKS. Nedir seni sıkıştıran?

JEAN-PAUL (*Melankoliyle*). Şan, şöhret yok, sonsuzluk yok, hiçbir zaman verdiğin sana dönmeyecek ve elinden kaçırdığın her şey sonsuza dek yitip gider. Yaşam, aralıksız ve dönüşü olmayan bir ıskalamadır. Ütopya yok, seçenek yok... Bundan daha ağır bir panel olabilir mi? Sonsuza dek onun altındasın.

Telefonunu da almayı düşünüyordum, ama melankoliye kapıldım şimdi.

Üzerime bir hüznün çöktü ve artık hiçbir şey yapmak istemiyorum, yaşamak bile. Son zamanlarda daha sıkça başıma gelmeye başladı bu. Gidip şimdi yatacağım, gözlerimi kapatacağım. Gayret! Başka ne diyebilirim ki sana! (*Gider.*)

ALEKS. Hoşça kal! Yeniden görüşünceye dek...

JEAN-PAUL. Görüşmesek daha iyi olur, dostum! (*Çıkar.*)

ALEKS. Kahretsin! Her şey darmadağın oldu, artık evine hırsız mı, yoksa hırsızlık yapan Jean-Paul Sartre'in mı geldiğini anlayamıyorsun. (*Ara.*)

Hamamböcekleri konusunda gerçekten haklı, bunlar akıllı yaratıklar.

Düşünüyorum da, o denli de itici değiller hani. (*Ara.*) Kendimi bu ruh haline sokmamam gerek, çünkü sonra bakarsın gerçekten bir hortumcuğum bitebilir.

(*Her olasılığa karşı burnuna dokunur.*) Bir konuda daha haklıydı – hiç kimse gelmiyor. En yakın insanların bile. Ne karın, ne çocuklar, ne köpeğin – hiçbiri.

Böyle durumlarda işime yaramayacaksa, o lânet olasıca köpek benim neyime?

Sözde koklar, sezer ve içgüdülerinin yönlendirmesiyle yardıma koşar. Ölme eşeğim, ölme! Şimdi otobüs durağında dileniyor ve hiç de aklına gelmiyorum.

Aç desem, değil. Tabii, onu yeterince besleyemiyoruz, zor zamanlar geçiriyoruz, ama aç da tutmuyoruz. Asla. Daha sabahtan otobüs durağına çıkıyor ve

dileniyor. Topal numarası yapıyor. Üç ayağıyla öyle bir topallıyor ki, yüreğin paralanır. Can çekişirmiş gibi sürünüyor ve gözlerinde hem gözyaşı, hem

çaresizlik var. Sanki, “Yaşam çok zor, ama çaresi yok, yaşamaya çalışıyor ve

sızlanmıyorum.” diyor. İnanılmaz bir oyuncu, Al Pacino halt etmiş yanında. Sabah erkenden çıkar ve akşam olunca suçlu gözler ve şiş mideyle döner. Onun yüzünden bir sonraki durağa giderim.

Bir sigara yakar ve öfkeli bir şekilde sırtındaki panelle odada gezinmeye başlar. Garip bir yarattığı – devasa bir kelebek, mutant bir kaplumbağa, bilinmeyen bir dinazor türü? – andırır. Veya ilk uçaklara benzer.

ALEKS. Çığın altı metre altına inerek insan kurtaran köpekler var! Üstelik boynunda bir romla! Bizim köpeklerse, boynuna bağlanan romu içer ve çığa hiç bakmazlar. Kancıkların peşine düşerler. (*Ara, kırgınca adım atar, sigara içer.*) Köpekleri de bozduk. Jean-Paul Sartre haklıydı – bizimki yaşam değil, katlanmak. Sonsuz bir katlanma – köleliğe katlan, özgürlüğe katlan, kendine katlan, ötekilerine katlan. Dünyanın bir yerinde birileri yaşamdan zevk alarak bir şeyler yapar, bizse katlanırız. Kim bilir daha nelere katlanacağız? Normal insan bunu düşünemiyor. (*Ara.*) Galiba bu hırsız her konuda haklı çıkacak. Hırsız mıydı acaba? Kötü haberler taşıyıcısı “şom ağzılı” değil miydi? Kötülük ulağı! Hay anasını, hamamböceğine mi dönüşeceğim yoksa!? (*Ara.*) Saçmalamaya başladım! Ağırlıktan olmalı, beni iyice eziyor. Panelin bu denli ağır olabileceğini düşünmemiştim. (*Ara.*) Bir sandalyeye oturabilmek için on beş dakika tırmanacağım! Dehşet verici! Aslında sandalye neyime benim, sobanın veya gardırobun altında yan gelip yatmak varken?! (*Ara.*) Hamamböcekleri seks yaparlar mı acaba? Bu soru hiçbir zaman ilgimi çekmemişti. Başına gelmeden insan bazı konulara çok kayıtsız kalır. Kesin olan şu ki, bunlar nükleer bombasına dayanıklı. (*Ara.*) Yine dayanmak ve katlanmak! Seçeneğim var mıydı? İşte, sorun burada. Seçebilir miydim? Aslında yoktu, hiçbir zaman seçme hakkım olmadı. Sadece büyük ve küçük kötülükler arasında seçebilirdim. (*Ara.*) Yaşam bu muydu? (*Ara.*) Böyle mi geçti? (*Ara.*) Düşününce, o kadar çok şeyi ıskaladım ki. O haklıydı – yaşam kesintisiz ve dönüşü olmayan bir ıskaladır.

Ve işte şimdi, panelin altında sıkışmış, kendimi sorguluyorum, kanatlı ve dokunaçlı bir yaratığa dönüşerek... (Ara.)

Yerinden uzaklaştığını ve panelin ağır olduğunu fark etmeyerek sırtındaki panelleri öteki duvarlara kadar gezinir. Biz de, paneli, yaşamın bir metaforu olarak algılamaya başlayarak yavaş yavaş bu duruma alışacağız.

ALEKS. Seçeneğim var mıydı acaba?

NİA. Tabii ki, vardı. Ama sen seçmezdin ki. Seçeneğinin olmamasını yeğliyordun.

Nia ışıltı içinde yatak odasında belirir, Aleks'e sevgiyle gülümser ve yatağa oturur.

NİA. Demek ki, her şeyin sorumlusu yazgıydı.

ALEKS. Hayır, hayır! Sen nereden çıktın şimdi, sen daha sonraydın. Seni düşünmüyordum.

NİA (*Hep öyle gülümseyerek*). Belki bilinçaltında beni düşünüyordun.

ALEKS. Hayır, hayır, başka şey düşünüyordum. Git!

NİA (*Gülümser*). O zaman da olduğu gibi. Hem benimle olmak, hem olmamak istiyordun. İşlerin sapa sarmasından korkuyordun.

ALEKS. Yalan!

NİA. Çok bağlayıcı geliyordu sana.

ALEKS. Saçmalıyorsun.

NİA. Oysa seviyordun beni.

ALEKS. Korktuğumdan değil...

NİA. Her şey..., bütün yaşam çok farklı olabilirdi...

ALEKS. Ailem vardı.

NİA. Söz konusu olan sendin.

ALEKS. Hiçbir zaman anlamak istemedin.

NİA. Anlayacak ne var? Yaz, kadeh ve şarap...

Bir yaz ezgisi duyulur, hiçbir zaman unutmayacağını sandığın, ama yine de sonbaharla unutup gittiğin hit parçalardan biri.

NİA. Hadi... Gel... Gel dans edelim...

Nia elinden tutar, yatak odasının ortasına kadar çeker ve dans ederler. Garip bir görüntü vardır karşımızda – o sırtında panneler, kadınsa gülümsemeye ona bakar.

ALEKS (*Nia'dan ayrılır, melodi kesilir.*) Senin için her şey çok basit.

NİA. Sen korkuyordun.

ALEKS. Böyle konuşmandan nefret ediyorum.

NİA. Arzularının peşinden gitmekten korkuyordun.

ALEKS. Dur!

NİA. Sonra da seçeneğinin olmadığını söylüyorsun.

ALEKS. Yoktu.

NİA. Her zaman vardı.

ALEKS. “Yaşamım hiçbir zamana ertelendi...”

NİA. Ne etkileyici bir alıntı, değil mi?

ALEKS. Bir şey yapamazdım.

NİA. Karar veremiyordun.

ALEKS. Sen sadece bir düşüncesin ve dilediğim an senden kurtulabilirim.

NİA. Yapamazsın.

ALEKS. Yapabilirim.

NİA. O zaman niçin hâlâ buradayım?

ALEKS (*Yanıt vermez, ara*). Kendimi kuşlara adamak istiyordum, küçüklüğümden kuşları tutkundum. Saatlerce güvercin, serçe ve sığırcıklarla uğraşıyordum.

NİA. Niçin o zaman mühendis oldun?

ALEKS. Bilmem, olacağı varmış. Büyüyünce...

NİA. Kendin bile bunu kabul etmiyorsun. Düşüncelerinde bile.

ALEKS. Defol!

NİA. Bana bağlı değil.

ALEKS. Pekâlâ. Zorladılar beni. Hatta zorlayan yoktu, ama hiç kimse de sormadı, kendiliğinden oldu.

NİA (*İroniyle*). Yazgı?

ALEKS. Karşı gelmedim. Aileme saygımdan dolayı. Razi değildim, ama karşı da gelmedim. Tartışmayı sevmem, çatışmalardan nefret ederim.

NİA. Ama kuşları seviyorsun?

ALEKS. Seviyorum, ama yaratılışım böyle.

NİA. Anlamıyorum.

ALEKS. Anlamak istemiyorsun! Kuşlarla uğraşmayı hayal ediyordum, ama mühendisliğe de karşı değildim. Anlıyor musun?

NİA (*İroniyle*). Anlıyorum.

ALEKS. Orada eşime rastladım. (*Ara.*) Onun aradığı girişken ve sosyetik genç değildim. Ama oldum. Değiştim. Beklentilerini boşa çıkaramazdım, hayal kırıklığına uğratamazdım.

NİA (*Umutsuzca başını sallar*). Aşkım benim! Seni dinlerken kulaklarıma inanamıyorum!

ALEKS. Değiştim. O bana inanıyordu.

NİA. Siyah bir horoz kesseydim – kursağını bacaya, ayaklarını ise kırmızı ipe kapının başına assaydım! Uğursuzluğu uzak tutsaydım!

ALEKS. Hiç kimseyi hayal kırıklığına uğratmak istemem.

NİA. Keşke hiçbir zaman rastlamasaydım sana!

ALEKS. Farklı biri değilim, hiçbir zaman da olmadım.

NİA. Gözlerimi kapatıyor ve yeniden dizlerine oturuyorum. O uğursuz pazartesi, kuzenimin çatı katı. Dışarıdaki ve içimdeki karanlık...

ALEKS. Bunu istemiyordum...

NİA. Ten ve dudaklar... Alev gibi parlayan gözler...

ALEKS. Sadece şey istiyordum... (Ara.)

NİA. Sol avucunda bir çizik, dizinde bir yara, yaban incirlerin yanındaki devasa taş...

ALEKS. Herkes gibi yaşadım...

NİA. Yalan söylerken kekeler...

ALEKS. Çalışıyorduk, çocuklarımız doğuyor, iyi bir baba olmam isteniyordu. Oldum da. Yaşam, normal şekilde akıyordu. Güzeldi.

NİA. Ya sığırcıklar?

ALEKS (Anlamaz). Ne?

NİA. Sığırcıklara ne oldu?

ALEKS. Ha, evet... (Ara.) Erteliyordum. Önemli bir şey olduğunu hissediyor, içten içe bunu sezinliyor, ama hep erteliyordum. O şeyin ne olduğunu bir türlü tanımlayamadım, hiçbir zaman... Şimdi ilk olarak dile getiriyorum, ilk olarak bunları konuşuyorum.

NİA. O yüzden mi buradayım?

ALEKS. Bunu düşünmekten bile sakınıyordum.

NİA. Çünkü öteki yaşamı arıyoruz, değil mi?

ALEKS. Sen olası mutluluklardan biriydin.

NİA. Bülbüller, kuyruksallayanlar, tarla kuşları...

ALEKS. Parmaklarımın arasından akıp giden bir nehir gibi... Sadece bir avuç su içebildim. Hırsız haklıydı – kesintisiz ve...

NİA. Serçeler, sarıasmalar, sığırcıklar...

ALEKS. ...dönüşü olmayan bir ıskalama... Öyle dedi: Kesintisiz ve dönüşü olmayan...

NİA. Sığırcıklar...

ALEKS. Lânet olsun! Dönüşü olmayan! Niçin dönüşü olmasın?! Hâlâ hissediyorum, anımsıyorum... Kolalı eteğin mis gibi kokuyordu, yeşillik de ay ışığından bembeyazdı, saçların da...

NİA. Past temps!

ALEKS. Efendim?

NİA. Di'li geçmiş zaman.

ALEKS. Ne di'si, ne geçmişi?

NİA. Dönmez zaman?

ALEKS. Ama ben onu döndürüyorum! İşte, yaban incirlerin yanındaki devasa taş, senin havlun, dikenler ve balıkların dipteki gölgeleri...

NİA (*Umutsuzca baş sallar*). Aşkım benim!

ALEKS. Şimdi burada, benim yanımda değil misin?

NİA. Buradayım.

ALEKS. Beni sevmiyor musun?

NİA. Seviyorum.

ALEKS. O halde... (*Ara.*) Nia?

NİA. Evet, aşkım?

ALEKS. Bir şey yapabilir miyim, Nia?

NİA. Tabii ki, yapabilirsin.

ALEKS. O zaman da böyle diyordun: "Tabii ki, yapabilirsin. Dilediğin her şeyi yapabilirsin."

NİA. Aşkım benim...

ALEKS. Bazen, çok ender de olsa... Nerede olduğunu, neler yaptığını merak ediyordum.

NİA. Kışın son tren akşam 7'de kalkıyor. Ona yetişmem gerek. Sonra kar yağmaya başlıyor ve çığ altında kalmış gibisin. Tam altı ay boyunca kımıldayamıyorsun.

ALEKS. Tabii. Sana özgü bir durum. Bir yerlerde tren kalkıyor ve senin ona yetişmen gerek. Trenler, uçaklar ve gemilerin sensiz ne yapacaklarını düşünemiyorum bile.

NİA. Gidiyorum. Anlıyorsun, değil mi?

ALEKS. Tabii ki, gidiyorsun. Sen her zaman gittin. Önce o Fransız ile, Laos'a. Sonra seni Avustralya'da Port'ta görmüşler, Capetown'a, bir çay veya karbon kâğıdı firmasına gidiyormuşsun. Dört yıl önce tesadüfen kuzenine rastladım, hani o çatı katında kalana, son olarak Minnesota Minneapolis'ten yazmışsın, Kanada'nın bilmem hangi göllerine giderken. Neyin peşindesin? Niçin dur durak bilmezsin? Niçin hiçbir yerde tutunamazsın?

NİA. Bilmem, sanki bir şey beni motosikletle kovalıyor.

ALEKS. Söylemek istemiyorsun. Öğrenemeyeceğimi sanıyorsun.

NİA. "İçindeki sesi dinle!" diye tekrarlıyordum.

ALEKS. Hatta yazım işaretlerini koymuyordun. Duraksayıp vakit kaybetmemek için. Niçin? Neyin peşindesin?

NİA. Kim bilir... Herhalde kendimi ve durmamı sağlayacak o şeyi arıyorum.

ALEKS. Seni anlayamıyorum.

NİA. Başka bir dünya var. Ama o dünya, bunun içinde. Onu keşfetmen gerekir. Bir kitapta okumuştum bunları.

ALEKS. Seni anlayamıyorum. Hiçbir zaman tam olarak anlayamadım seni.

Seninle, Robinson'un Cuma'sı gibi hissediyordum kendimi.

NİA. Cuma.

ALEKS. Ne?

NİA. Cuma gibi hissediyormuşsun kendini. Cuma adını, Cuma günü geldiğinden dolayı vermiş Robinson.

ALEKS. Her neyse. Bir adım bile atamıyordum, yıllardır bildiğim bir şeyin bambaşka bir şey olduğunu öğrenmeden. Başka türlü telâffuz ediliyor, farklı kullanılıyor ve farklı hissediliyor.

NİA. Keşfederken uygulanan yöntem bu.

ALEKS. Bu dünyayı kabul etmiyor ve başka bir dünya uyduruyorsun, öyle mi?

NİA. Uydurmuyorsun, kendi dünyanı buluyorsun.

ALEKS. Yirmi yaş gençleşiyorum.

NİA. Her perşembe çatı katın yakınlarında birileri tahta parçaları söküyor...

ALEKS. Belki de mutluluk bunda gizliydi. Belki şey gerekiyordu...

(*Tamamlamaz.*)

NİA. Her tekli ayın birinci haftasının birinci günü...

ALEKS. Birisi her zaman tahta parçaları söküyordu ve günlerden her zaman perşembeydi. Şimdi bunlar bana mutluluğun tanımını gibi geliyor. O zaman hiç de farkında değildim. Dikkat etmiyordum. Sıradan geliyordu.

NİA. Her zaman birileri yakınlarda tahta parçaları söker...

ALEKS. Gidiyor musun?

NİA. Nasıl anladın?

ALEKS. Düşüncelerim yinelenmeye başlıyor.

NİA. Herhangi bir eylülde, kükürt sarısı gözlerle... (*Öper onu.*)

ALEKS. Gitme! Yitme!

NİA. Seni nerede bulacağımı biliyorum...

ALEKS. Nia!

NİA (*Gülümsemeye*). Hangi yılın hangi ayı ve hangi ayın hangi günü olursa olsun, fark etmez. Burada, her zaman burada...

ALEKS (*Umutsuzca*). Nia, ben hamamböceğine dönüşeceğim. Hamamböceğine dönüşebilirim!

NİA (*Gülümsemeye*). Tabii ki, dönüşebilirsin, aşkım benim! (*Çıkar.*)

ALEKS (*Haykırır*). Nia! (*Ara.*) Gitti, hamamböceğini düşündüğüm anda gitti...

Sırtındaki panelle yavaşça yürür ve paneli destekleyerek öteki duvarların yanına, ilk başta bulunduğu yere gelir. Susar. Ara.

Acaba hamamböcekleri aralarında konuşur mu, bir şeyler paylaşır mı? Herhalde kendilerine özgü bir iletişim biçimleri vardır. Gözlemlerini, tehlike sinyallerini aktarırlar. Acaba şey, şey oldukları duygusuna sahipler mi? Yo, bu artık fazla oldu, bunca zamanı, bunca zamanımı böceklere ayıramam. Evet, böcekler, böcek. Haşereden daha iyi geliyor kulağa. Bir şeye dönüşmem gerekiyorsa, iyisi mi, böceğe dönüşeyim. Çok tatlı böcekler de vardır, örneğin arı. (*Kuşkuyla.*) Ama ben, tabii ki, arı olmayacağım, asla. Başka birisi olabilir, ama ben dosdoğru hamamböceğine dönüşeceğim. Küçüklüğümden beri şanssızlığım üstümde zaten. İnsanlar vardır, dilediklerine dönüşebilirler, işte şöyle, hiçbir çabasız, olayların birçoğunda bunun farkında olmadan, bense yavaş yavaş ve acı çekerek bu panelin altında eziliyorum. (*Ara.*) Acındırma dozunu abarttım. Gerektiğinden fazla sızlanmamam gerek. Eminim ki, daha kötüsü de var, yazgıyı isyan ettirmeyeyim. İlle de biri gelecek, yüzde yüz gelecek. Gelmesin olamaz. Gelmeme olasılığı çok düşük. Neredeyse sıfır. Geldikleri oldu. Şimdi niçin gelmesinler? Niçin geleneği bozsunlar? Eminim ki, bu sadece zaman meselesi. Biri artık yola çıktı, yüzde yüz. Buraya ulaşması zaman meselesi. Şimdi başka şey düşün. Düşüncelerini başka yöne kaydır. Dostlarına gelmeleri için olanak tanı, biraz zaman ver onlara. (*Ara.*) Soyut bir şeyi düşün. (*Ara.*) Lânet olsun, niye soyut bir şeyi düşünemiyorum! Durmadan somut düşünüyorum. Hayatım geçti, bense bir kez olsun soyut bir şey düşünemedim. Hiçbir zaman... En azından bir kez olsun düşünseydim, deneseydim, anlasaydım. (*Ara.*) Ömür boyu yaşamayı bekliyorsun. Ve... (*Ara.*) Hiç kimse gelmeyecek! Dostlarım çoktandır dost olmaktan çıktılar. Görünürde herhangi bir neden olmadan, her şey güya aynı şekilde akıp gidiyor. Sonra ise aramayı keserler, bir araya da gelmeyiz rastlantılar dışında ve sanki bir şey olmamış havasına kapılırız. Noel'de kartpostallar göndeririz birbirimize. Telefonda duyarız sesimizi, birimizin bir ihtiyacı olduğunda. Ama artık dost değiliz. Dostlarım tek tek dost olmaktan çıktı. Belki ben de onların dostu olmaktan çıktım. Herhalde. Belki farkında değilim. Yeterince enerjim yok. (*Ara.*) Gerçek

şu ki, çamur içinde su birikintisi olmak istiyorum. Yan gelip yatıyor ve gökyüzünü seyrediyorsun. Dalıyorsun. Durulmuşsun. Hareket etmiyor, kımıldamıyor, bir şey yapmıyorsun. Düşünmüyorsun da. Rüzgâr eserse, belki yüzeyinde çizikler belirir. Belki de belirmez, çünkü rüzgâra ve estiği açığa bağlı. Su birikintisinin ayrıcalığı şudur ki, hiçbir şey ona bağlı değildir. Öylece durur ve hiçbir şey için aranmaz. Gel keyfim, gel! Suçlu değilsin, sorumluluk taşımazsın. Ezen veya sıkıştıran yok. Yatıyor ve gökyüzünü seyrediyorsun. Guguk kuşları uçuşur, kar yağar. İnce bir buz tabakasıyla kaplanırsın. Bulutlar sende yansır, güneş çıkarsa tamamen parlarsın. Belleğin, ne de geleceğe yönelik kaygın vardır. İdeal durum. (Ara.) Bu korkunç ağırlık beni ezmeye devam eder ve hiç kimse gelmezse, radikal bir eylem fikrini benimseyebilirim. Öyle bir şey olmalı... Ama ne? (Ara, düşünür.) Lânet olsun, hiçbir şey uyduramıyorum, radikalleşemiyorum! Hiçbir zaman da radikalleşemedim zaten. (Ara.)

VLADİMİR. Eğer bir yaratık, boynunda bir şişe kanyak taşıyor, kulakları düşmüş ve de uluyorsa, bu, onun mutlaka San Bernar köpeği olduğu anlamına gelmez! Bu, ben de olabilirim!

Vladimir, Aleks'in 24 yaşındaki oğlu, odaya gelir. Diz çöküp boyun eğerek, el kol hareketleri yaparak eski Fransız soylusu gibi gösterişli bir selâm verir. Üzerinde mim kostümü, boynunda asılı kanyak şişesi, yüzünde makyaj vardır. Zil zuma sarhoş olduğu anlaşılır, ama bunun dışa vurmaması için çabalar. Aslında o sendeler ve selâmlar sırasında savrulur, ama üstün çabalarla ayakta kalır, her keresinde kendini toparlar, dengesini sağlar ve devam eder. Tabii ki, her şey sarhoş civıklığı içinde değil, derli toplu yapılır.

ALEKS. Vladimir!

VLADİMİR (Selâmını tamamlamıştır). Kanyağı boynuma astım, çünkü durmadan onu döküyorum. (Sendeler.) Şişe düşer, ama boynumda kalır. (Yere yığılır.) Benden farklı olarak... İp yeterince uzun, şey... (Yerdeyken şişeyi arar,

bulur ve içer) ... iebilmem için. İpi bırakmadan, ŐiŐeyi dūŐürüyorum. (*ŐiŐenin tozunu alır.*)

ALEKS (*KorkmuŐ*). Vladimir! Sen sarhoŐsun!

VLADİMİR (*Güçlükle kalkar, dengesini sağlar, ama yine sendeler, kendini toparlar ve sadece ara sıra savrulur*). Değilim!

ALEKS. Nasıl değilsin?!

VLADİMİR. Sarhoş değil, dut gibi sarhoŐum!

ALEKS (*Umutsuzca*). Tanrım, bu günahı da mı yüklüyorsun sırtıma!

VLADİMİR (*Birden ayılır, önceki tutumundan iz bile kalmaz*). Olağanüstü bir gösteri değildi, ama formumu koruyabilmem için yeterli. (*Kısa bir etüt daha sergiler.*)

ALEKS. Sen, tabii ki, mühendis olmayacaksın?

VLADİMİR. Hayır. (*Kısa bir etüt daha gösterir.*)

ALEKS. Bunu daha Niagara üzerinden iple geçmek istedięini söyledięinde anladım.

VLADİMİR. Soyumuzda ip cambazı yoktu.

ALEKS. İp üzerinde mi yürüyorsun?

VLADİMİR. Aslında pantomimciyim.

ALEKS. Pantomimci?

VLADİMİR. Evet, pantomim yaparım. Kısmen dile, kısmen de sözcüklere karşı doğuştan var olan tiksintimden dolayı susmayı yeğliyorum.

ALEKS. Pantomimci.

VLADİMİR. Hemen pantomimci olmadım. Birçok meslek deęiŐtirdim ipe çıkıncaya dek. Bekiydim, tilki dolaŐtırıyordum, ağaçlar dikiyordum...

ALEKS. İp üzerinde, demek?

VLADİMİR. Denge yeteneğimin doğuştan olduğu ortaya çıktı, bunu senden almıŐım. Ben de bunu mesleğe dönüŐtürdüm.

ALEKS. Beni suçluyor musun?

VLADİMİR. Bu yeteneğimin doğuştan ve en güçlü reflekslerimden olduğunu söylüyorum sadece. Dengeye yatırım yaptım, bütün anaparayı yatırdım ve kazandım. Denge, zengin bir doğal kaynaktı.

ALEKS. Sıra dışı biri değildim. Hiçbir çılgınca tutkum veya takıntım yoktu. Hatta Yahudi bile değildim. Buna izin veremezdim. Sonuna dek sıradan biri kalmak kadar zor bir şey yoktur.

VLADİMİR. Yolun tam ortasından böyle yürümeyi nasıl becerebildiğin inanılır gibi değil. Her zaman, sanki ip üzerinde gibi... Bir kez olsun şaşırmadan... Ortanın tam da ortasında...

ALEKS. Çünkü bu seni kurtarır.

VLADİMİR. Bir kere olsun savrulmadın.

ALEKS. Sadece bu şekilde çocuklarına bakabilir, normal bir yaşam sürebilirsin.

VLADİMİR. Bunu bir profesyonel olarak söylüyorum.

ALEKS. Bazen de hayatta kalabilmen için gerekli.

VLADİMİR. İmrenerek söylüyorum.

ALEKS. Seninkinden çok daha korkunç ve tehlikeli bir Niagara üzerinden yürüdüm ben. Sıradan yaşamdan daha korkunç bir Niagara yoktur. Üzerinden iki saat değil, ömür boyu yürümen gerekir.

VLADİMİR. Düşünüyorum da, senden daha üstün olan yoktu.

ALEKS. Sorumluydum, bir sözle sorumluluk taşıyordum.

VLADİMİR. Olaylara içten bakan biri olarak konuşuyorum. Bu malzemeyle uğraşan biri olarak.

ALEKS. Sorumluluk sahibi olmaya çalıştım sadece.

VLADİMİR. Tabii ki, benim de ufak tefek başarılarım var. Sadece ip üzerinde yürümüyorum. Orada, pantomim de yaparsan, numaran tutar, rakiplerinden daha fazla davet alırsın. Tabii ki, Kral Lear'den değil, basit etütlerden söz ediyorum. Bazen ipin üzerine kontrbasla çıkıyor, herhangi bir parça çalıyorum, eskilerden popüler bir blues...

ALEKS. Hiçbir zaman müzik aleti çalmadım.

VLADİMİR (*Anlatır*). Yayla çok iyi denge sağlanıyor. Gövdeyle de, tabii ki. Mesleğin inceliklerinden biri.

ALEKS. Sadece üniversiteye kadar gittin.

VLADİMİR. Öteki incelik de yoğunlaşmak. Tilkilerini dolaştırdığım Mrs. Fishbourne öğretti bunu. “Konsantre ol, geldiğin yerden dolayı zorlandığımı biliyorum. Ama konsantre olmadan burada asla başaramazsın. Burada sadece en iyi konsantre olabilen başarır. Biri başardıysa, demek ki, ötekilerden daha konsantreymiş.” diyordu.

ALEKS. Ve kayboldun, iz bırakmadan yok oldun.

VLADİMİR. Doğaldır ki, başka incelikler de var.

ALEKS. Sonra gazetedeki o ilân çıktı. Bir ay boyunca her gün çıktı.

VLADİMİR. Bunu en iyi sen biliyorsun.

ALEKS. Sen vermiştin o ilânı, eninim. “Satılıktır. Dar bir çocuk odası, çocukluk, delikanlılık, ters çevrilmiş bir goblen, olağanüstü çok ön dişi olan sempatik bir baba satılıktır. Baba yarı fiyata da olabilir. Montreal, Quebec, Kanada, PK 213675 MX, Postrestant.” Yazdım, ama mektuplarım geri geldi. Kocaman kırmızı mühürlerle – “Yanlış Adres”, “Böyle Birisi Yoktur”, “Böyle PK Yoktur”.

VLADİMİR. En önemli şey atlanmış: Kişi belki istememiştir. Postrestant, değil mi?

ALEKS. Senin olduğundan emindim. Niagara, Kanada’da.

VLADİMİR. Bulduğum yerde ip üzerinde yürüyenlere saygı gösterilir. Hatta el üstünde tutuluruz. Ama ben de ipte muhteşem bir görüntü sergiliyorum – boylu boslu, alev alev gözler, genelde seri katillerin giydiği iyi ütülenmiş beyaz gömlek, elde kontrbas. Gerçekten dehşetengiz! Görülmeye değer.

ALEKS. Hiçbir zaman tek bir satır bile yazmadın.

VLADİMİR. Boş zamanlarımda tek bir tutkum vardır – sözcük imha ederim. Her gün birer tane. Tek başıma oturur, pencereleri sıkıca kapatır, perdeleri salarım. Acele etmem. Sözcüğü dikkatlice, neredeyse tutkuyla seçer, viskimden

yudumlar ve unuturum! Belleğimden silerim onu. Daha fazla da kullanmam. Sanki hiçbir zaman duymamışım. Bazen başarırım, bazen de zaferim geçicidir, çünkü o sözcük bir veya birkaç ay sonra yine belirir. Ama ben onu yine unuturum. Bir çılgın kitaptan geldi aklıma bu fikir. Sanki benim için yazılmıştı, sözcüklerden gına gelmişti. Tabii ki, mutlak suskunluğa, ıssızlığa daha çooooook var. Ama emin adımlarla ilerliyorum.

ALEKS. Kuşkusuz, esin kaynağı olacak bir örnek değildim. Kesin değildim. Her şey bensiz oldu. Kayıpları oynadım her zaman. Her olayda kayıptım.

Seçmemeyi, seçeneksizliği seçerken doğru bir tutum takındığımı düşünüyordum. E, bunun senin için çok bulaşıcı bir örnek olduğu söylenemez, kabul ediyorum. Ama sen sanki havada buharlaşıp gittin.

VLADİMİR. Dikkat ettin mi? 20 yıldır, şu anda konuştuklarımızın dörtte birini bile konuşmadık.

ALEKS. Hiçbir iz bırakmadın yittin.

VLADİMİR. Şimdilik sağ kalan sözcüklerle sana mektup yazıyorum. Hep daha kısa ve daha az sözcüklerle yazılan bir mektup. Bilmem niçin yazıyorum – sanırım kanın o meşhur dolaşımı, kuşaktan kuşağa aktarılan o meşhur kodlar, o meşhur DNK'lar tetikliyor bunu. Zamanımın büyük kısmını yazmaya ayırıyorum. Gücümden tasarruf ederim, en kaliteli kâğıdı satın alırım. Ve otururum sözcükleri yazmaya. Kanyak şişeleri içine kapatırım onları. Şişeleri hiçbir yere, hiçbir nehir veya denize atmam, odama dizerim. Tamamını doldurunca, herhalde başka bir oda tutacağım. Sanırım üçüncü bir oda aldıktan sonra her şeyden kurtulacağım. O zaman belki yeniden doğabilmem mümkün olacak.

ALEKS. Gitme!

VLADİMİR. Anımsar mısın, küçüklüğümde kuyruksuz bir köpeğimiz vardı. Gece gündüz zamanımı onunla geçirdiğimden, uzaklaştırmaya karar verdin. Kuzenlerime götürdün, kentin öteki ucuna. Sabah olunca döndü. Bu kez aldın trenle ülkenin öteki ucuna götürdün. Üç gün sonra kapının önündeydi. Böylece devam etti – nereye bırakırsan bırak, o her zaman yanımıza dönüyordu. Ben de

onun gibiyim. Susuyorum, ama her zaman dönüyorum. Nereden olursa olsun, geceleyin mesafeleri aşıyor ve sabah olunca kapının önüne dayanıyorum.

Bilmem neden. İstemiyorum, ama dönüyorum. Dikkatli aç...

ALEKS. Vladimir!

VLADİMİR. Sabahları kapıyı dikkatli aç.

Odadan, ip üzerindenmiş gibi yürümeye başlayarak geçer, savrulur, ileriye ve yana uzattığı elleriyle dengesini korur, sanki Niagara'nın üzerindeymiş gibi, yukarı ve uzağa bakarak yürür ve böylece dışarı çıkar.

ALEKS. Gitti. Onu tutamazdım, düşüncelerimde bile... Şelâlesi üzerinde yürüyor. Lanet olsun, gücüm tükendi, daha fazla dayanmam. Şimdiye dek her şeye dayandım, ama daha fazla yapamam. Her şeye katlandım. Tıpkı hamamböcekleri gibi. Yoksa baştan beri hamamböceği değil miydim acaba? İnsan olduğunu sanan, insan olduğunu düşünen veya olmayı çok arzu eden?! Kim bilir!? En azından böyle yaşadım. Gerçek kimliğime, özüme dönme zamanı geldi artık. Gül dalına konan bülbülüm, kemik gibi boğazıma sıkışan sığırcık, ağaçtaki tarla kuşu – elveda! Benim aşkım ve sen, oğlum – nerede olursanız olun, canlı veya cansız, elveda! Elveda, çünkü olmam gereken yere – çatlaklara, yarıklara, deliklere – gidiyorum. Her şeyin sonu geldi artık. Sözcüklerin, açıklamaların, gülümsemelerin, her şeyin sonu. İnsanların da... Eski sığınağında, yarıklarda, sobanın altında, ıssızlığın içinde yapayalnız oturacağım. Daha fazla söze gerek yok, gerek yok... (Ara.)

Sessizlik, ışık yavaşça daralır, sanki Aleks'in hamamböceğine dönüşmesinde o da yer alır ve sonunda sadece yüzünün üzerinde kalır. Sanki sığınaktadır, yarıkların, deliklerin karanlığında. Sessizlik. Sessizliğin içinde tiz bir telefon sesi. Yeniden çalar. Ve yine. Telesekreter devreye girer. Karısının sesi duyulur.

SES. Aleks! Aleks! Ses ver! Ne oldu sana?! Alo, Aleks, duyuyor musun beni?!?

Aleks, ses ver!

ALEKS. Kimse yok. Sadece boş odalar...

SES. Aleks!!!

Aleks susar, telesekreter kapanır, sessizlik. Bir yarık, çatlak, delik şeklindeki ışık sadece yüzü, gözleri ve burnu üzerindedir. Sonra birden, sanki bir darbeye, kaybolur. Karanlık.

SON